

Số: 152/BC-LHH

Bắc Giang, ngày 19 tháng 7 năm 2016

BÁO CÁO

Kết quả tư vấn, phản biện “Đề án bảo tồn và phát huy di sản văn hóa các dân tộc thiểu số tỉnh Bắc Giang giai đoạn 2016 - 2020, tầm nhìn đến năm 2030”

Căn cứ Quyết định số 75/2011/QĐ-UBND ngày 09/3/2011 của UBND tỉnh quy định hoạt động tư vấn, phản biện và giám định xã hội của Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh; Công văn số 03/UBND-VX2 ngày 04/01/2016 của Chủ tịch UBND tỉnh về giao Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh nhiệm vụ tư vấn, phản biện năm 2016; Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh đã thành lập Tổ chuyên gia để nghiên cứu, đề xuất các nội dung cần phản biện; xây dựng 03 chuyên đề nghiên cứu sâu về nội dung Đề án; thành lập Hội đồng phản biện và tổ chức Hội nghị tư vấn, phản biện “Đề án bảo tồn và phát huy di sản văn hóa các dân tộc thiểu số giai đoạn 2016 - 2020, tầm nhìn đến năm 2030”, kết quả nhận xét và kiến nghị như sau:

I. NHẬN XÉT CHUNG

Đề án được dự thảo cơ bản bám sát những định hướng theo Quyết định số 1270/QĐ-TTg ngày 27/7/2011 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án bảo tồn, phát triển văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam đến năm 2020 và các quy hoạch, đề án liên quan. Xác định được các nhiệm vụ cụ thể triển khai thực hiện; đưa ra định hướng và giải pháp thực hiện tương đối rõ ràng.

Tuy nhiên, Đề án đánh giá phần thực trạng còn sơ sài, không đầy đủ, thiếu cơ sở khoa học để đưa ra mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp thực hiện Đề án cho sát thực. Nội dung của Đề án chưa quan tâm tới chủ thể sáng tạo văn hóa là người dân các dân tộc thiểu số; nội dung cũng chỉ tập trung bảo tồn và phát huy di sản văn hóa của 7 dân tộc của tỉnh có số dân trên 1.000 người; còn văn hóa các dân tộc ít người khác cũng rất cần bảo tồn nhưng Đề án chưa đề cập. Các di sản văn hóa đề cập trong Đề án chưa phân định rõ là của dân tộc thiểu số, còn có cả di sản văn hóa không phải của dân tộc thiểu số như Di tích và danh thắng Tây Yên Tử, lễ hội Yên Thế, lễ hội Đền Suối Mỡ...

II. NHẬN XÉT CỤ THỂ

1. Về nội dung tổng thể và kết cấu, bố cục

- Tên Đề án: Đề nghị bổ sung cụm từ *giá trị* và sửa thành Đề án bảo tồn và phát huy *giá trị* di sản văn hóa các dân tộc thiểu số tỉnh Bắc Giang giai đoạn

2016-2020, tầm nhìn đến 2030 cho chính xác với Luật Di sản văn hóa và các văn bản hướng dẫn thi hành.

- Đề nghị bổ sung phạm vi của Đề án: cần xác định rõ việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa của các dân tộc thiểu số tỉnh Bắc Giang, không chỉ riêng của 7 dân tộc có số dân trên 1.000 người. Di sản văn hóa của dân tộc ít người khác rất cần thiết để bảo tồn và phát huy.

- Đề nghị bổ sung Quan điểm của Đề án như về sưu tầm, thu thập, khai quật để có đầy đủ, phong phú di sản văn hóa; quan điểm về tôn tạo, phục chế, bảo tồn các giá trị di sản; quan điểm về giữ gìn, phát huy giá trị của di sản văn hóa các dân tộc thiểu số; quan điểm bảo tồn di sản văn hóa, gắn với xây dựng con người - chủ thể văn hóa và phát triển bền vững ở địa phương

- Về kết cấu, bố cục Đề án, đề nghị chia thành 5 phần chính: phần 1. Sự cần thiết và căn cứ xây dựng Đề án; phần 2. Thực trạng di sản văn hóa và công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc thiểu số; phần 3. Nội dung của Đề án gồm: quan điểm, mục tiêu tổng quát, mục tiêu cụ thể, nhiệm vụ của Đề án (nhiệm vụ trọng tâm; các nhiệm vụ cụ thể); Các giải pháp thực hiện Đề án; phần 4. Tổ chức thực hiện; phần 5. Kết luận và kiến nghị.

2. Về thực trạng công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc thiểu số

- Phần thực trạng, Đề án đánh giá quá sơ sài, đối với văn hóa vật thể mới đánh giá về di tích; văn hóa phi vật thể mới đánh giá về lễ hội và dân ca. Còn nhiều di sản văn hóa vật thể và phi vật thể khác chưa được đánh giá đầy đủ. Đề nghị đánh giá đầy đủ hơn các di sản văn hóa vật thể và phi vật thể như: cổ vật, kiến trúc nhà ở; đời sống tín ngưỡng, phong tục tập quán, không gian văn hóa, trang phục, tiếng nói, chữ viết, tri thức dân gian, bài thuốc gia truyền.... của toàn bộ dân tộc thiểu số của tỉnh, để có cơ sở đưa ra những mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp thực hiện được sát thực.

- Việc đánh giá thực trạng cần bổ sung thực trạng của di sản văn hóa các dân tộc thiểu số, dự thảo Đề án mới tập trung đánh giá thực trạng công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa. Chưa phân định rõ di sản văn hóa nào là của dân tộc thiểu số.

- Đề nghị thay thế phần đánh giá kết quả thực hiện Đề án bảo tồn và phát huy di sản văn hóa các dân tộc tỉnh Bắc Giang giai đoạn 2011-2020, ban hành theo Quyết định số 57/QĐ-UBND ngày 04/6/2010 của UBND tỉnh, vì Đề án được phản biện là một nhánh của Đề án số 57, không phải thay thế Đề án trên; mặt khác, Đề án số 57 của UBND tỉnh chủ yếu tập trung vào bảo tồn và phát huy di sản văn hóa của các dân tộc, không phải dân tộc thiểu số. Đề nghị tập trung đánh giá, làm rõ những hạn chế, yếu kém, nguyên nhân chủ quan, nguyên nhân khách quan đối với cả di sản văn hóa và công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc thiểu số của tỉnh thời gian qua.

3. Về nội dung của Đề án

3.1. Về mục tiêu

- Mục tiêu chung, dự thảo Đề án mới chỉ xác định chung không rõ đến thời điểm nào; đề nghị xác định rõ mục tiêu đến năm 2020 cần đạt được và xem xét, bổ sung định hướng đến năm 2030 cho phù hợp với tên gọi của Đề án.

- Mục tiêu cụ thể đặt ra trong giai đoạn 2016-2020 và 2020-2030 còn thiếu cụ thể; mục tiêu đặt ra các tỷ lệ % cần đạt được, nhưng thiếu cơ sở khoa học, không rõ hiện tại đã đạt được tỷ lệ bao nhiêu %, có sát thực hay không.

Một số mục tiêu đặt ra không rõ như: bảo tồn và phục dựng 05 lễ hội; lựa chọn, bảo tồn và phục dựng 05 trò chơi dân gian, chưa cụ thể 05 lễ hội và 05 trò chơi dân gian nào. Đề nghị các mục tiêu đặt ra cần phải cụ thể hơn, nhất là việc lựa chọn, bảo tồn những di sản văn hóa có nguy cơ mai một và phát huy giá trị những di sản văn hóa độc đáo, có bản sắc riêng của Bắc Giang; xây dựng sản phẩm văn hóa tiêu biểu của các dân tộc thiểu số.

3.2. Về nhiệm vụ trọng tâm và các nhiệm vụ triển khai thực hiện

- Về nhiệm vụ trọng tâm, dự thảo Đề án kế thừa hoàn toàn theo Đề án bảo tồn, phát triển văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam đến năm 2020 của Chính phủ. Đề nghị cụ thể hóa nhiệm vụ trọng tâm cho phù hợp với điều kiện và tình hình thực tiễn của tỉnh Bắc Giang.

- Về nhiệm vụ triển khai thực hiện, đề nghị sửa thành nhiệm vụ cụ thể. Đồng thời, nhiệm vụ của Đề án chưa gắn với giải quyết mục tiêu đặt ra, cần tập trung vào bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa của các dân tộc thiểu số; loại bỏ những di sản văn hóa không thuộc dân tộc thiểu số. Các nhiệm vụ trong dự thảo Đề án còn trùng lặp về nội dung như nhiệm vụ 2, nhiệm vụ 4 và nhiệm vụ 6, nhiệm vụ 3 và 5 nên đưa vào giải pháp.

+ Xem xét tổ chức thực hiện nhiệm vụ 1. Tổng kiểm kê di sản văn hóa các dân tộc thiểu số, trước khi xây dựng Đề án, để bảo đảm đánh giá đầy đủ thực trạng di sản văn hóa của các dân tộc thiểu số.

+ Đề nghị sắp xếp, bổ sung và tập trung vào các nhiệm vụ như:

1. Về sưu tầm, thu thập, khai quật các di sản văn hóa các dân tộc thiểu số, để có đầy đủ, phong phú các di sản văn hóa.

2. Về tôn tạo, phục chế, bảo tồn các giá trị di sản văn hóa dân tộc thiểu số, nhằm tránh mai một, giữ gìn được các di sản văn hóa; xác định các di sản văn hóa cần bảo tồn khẩn cấp.

3. Lựa chọn, đầu tư phát triển di sản văn hóa tiêu biểu, độc đáo; xây dựng sản phẩm văn hóa tiêu biểu của các dân tộc thiểu số;

4. Quảng bá, phát huy giá trị của di sản văn hóa tiêu biểu của các dân tộc thiểu số, gắn với phát triển kinh tế và du lịch.

3.3. Về kinh phí thực hiện Đề án

- Đề án dự kiến là 30 tỷ đồng, nhưng thiếu cơ sở để xác định nhu cầu kinh phí thực hiện; đề nghị các nhiệm vụ cụ thể của Đề án cần xác định đầy đủ các nội dung công việc và dự kiến kinh phí thực hiện cho từng nhiệm vụ; trên cơ sở đó mới đưa ra được tổng kinh phí thực hiện Đề án.

3.4. Về giải pháp

- Đề nghị bổ sung giải pháp về phát huy vai trò của người có uy tín trong việc bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc thiểu số; giải pháp về kiểm tra, giám sát thực hiện Đề án.

III. KIẾN NGHỊ

Đề nghị UBND tỉnh chỉ đạo Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch nghiên cứu, tiếp thu những ý kiến tư vấn, phản biện của các chuyên gia, để Đề án được hoàn thiện, có tính khả thi cao, đạt được mục tiêu của Đề án đặt ra./.

Nơi nhận:

- TT Tỉnh ủy
- TT UBND tỉnh
- Sở Văn hóa, TT và DL;
- Văn phòng UBND tỉnh;
- Lưu TVPB, VT, CT.

(đề bc)

**TM. BAN THƯỜNG VỤ
CHỦ TỊCH**

Nguyễn Văn Thi